

TAMMI

"Ihastuttavan sarjan parhaita kirjoja."

THE SUNDAY TIMES

ELLY GRIFFITHS

AAVEKENTÄT

Ruth Galloway -mysteeri

ELLY GRIFFITHS

Ruth Galloway -mysterit

Risteyskohdat (2009, suom. 2017)

Januksen kivi (2010, suom. 2017)

Jyrkänteiden reunalla (2011, suom. 2018)

Käärmeen kirous (2012, suom. 2018)

Korppikuningas (2013, suom. 2019)

Kadonneet ja kuolleet (2014, suom. 2019)

Aavekentät (2015, suom. 2020)

ELLY GRIFFITHS

AAVEKENTÄT

Suomentanut
Anna Kangasmaa

TAMMI

HELSINKI

KATKELMAN SAMUEL TAYLOR COLERIDGEN
”VANHAN MERIMIEHEN TARINASTA” ON SUOMENTANUT YRJÖ JYLHÄ.
KATKELMAN WILLIAM SHAKESPEAREN *Kuningas Lear* -NÄYTELMÄSTÄ ON
SUOMENTANUT YRJÖ JYLHÄ.

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS *The Ghost Fields*
ILMESTYI ISOSSA-BRITANNIASSA 2015.
COPYRIGHT © 2015 BY ELLY GRIFFITHS
ALL RIGHTS RESERVED INCLUDING THE RIGHTS OF REPRODUCTION
IN WHOLE OR IN PART IN ANY FORM.

SUOMENKIELINEN LAITOS © ANNA KANGASMAA JA TAMMI 2020
TAMMI ON OSA WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖTÄ.

PAINETTU EU:SSA
ISBN 978-952-04-1236-4

Sheila ja Ian Lewingtonille

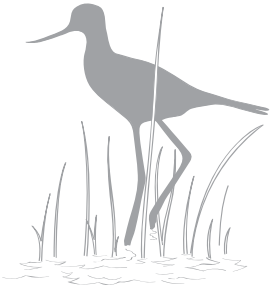
Alfred Blackstock
~
Leonie Miller

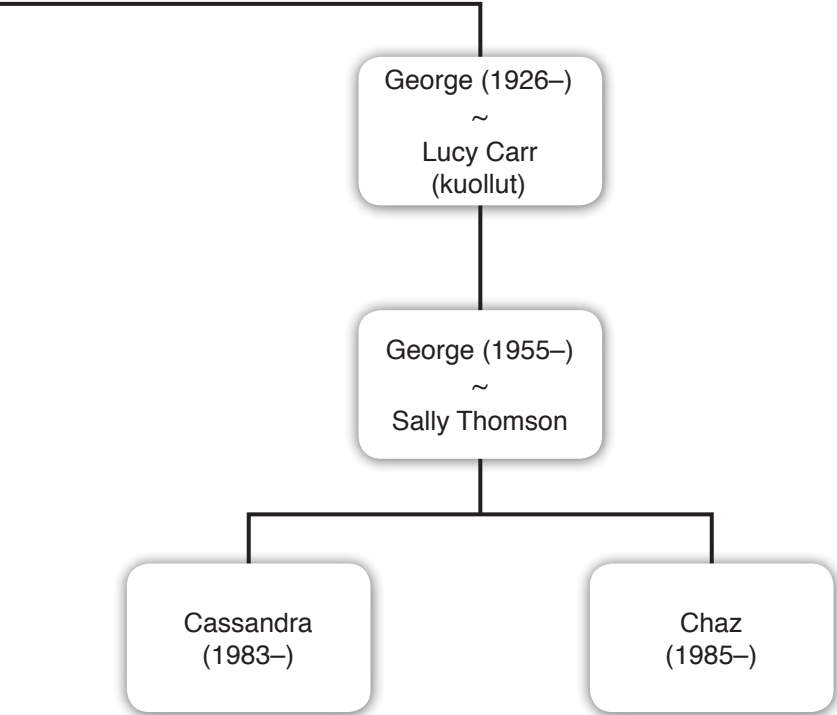
Lewis (1915–?)
kadonnut 1950,
oletetaan
kuolleen

Fred
(1917–1944)
~
Bella Haywood

Nell (1941–)
~
Blake Goodheart

lapset
Dexter ja Amy

Viidan tuolla puolen tuo rotko kammottaa.
Sen verihuulet niitylle taas työntää kanervaa,
mykän kauhun verta sen uurteet pulppuaa.
Jos mitä kysyt Kaiulta, se huutaa kuolemaa.

Alfred Tennyson, *Maud*

PROLOGI

Heinäkuu

Näin kuumaa kesää ei ole ollut vuosikausiin. Sanomalehdissä puhutaan kunnan helleallostta. Sääennusteet eivät kuitenkaan Barry Westiä liiemmin kiinnosta. Hän käyttää kesästä talveen samoja vaatteita, farkkuja ja Englannin maajoukkueen pelipaitaa. Kaivinkoneen hytissä on hikistä, mutta mitäpä siitä. Hikisyys kuuluu miehen elämään – jos peseytyy liian usein, on joko ulkomaalainen tai jotain pahempaa. Barry ei uhraa ajatusta sille, että hänen tuoksunsa ei varmaankaan ole naisten mieleen. Hän on neljäkymmentävuotias eikä hänellä ole ollut naisystävää pitkään aikaan.

Tänä heinäkuun päivänä hän on kuitenkin tyytyväinen. Norfolkian taivas on kuuman ja kovan sininen, ja kaivurin hampaisiinsa raastama maa vaaleaa, miltei valkoista. Keltainen työkone liikkuu vakaasti eestaas rouhien ylös kiviä ja heinäturpeita. Barry ei tiedä eikä välitäkään tietää, että tästä maapalasta, jolle Edward Spens & Co. nyt rakennuttaa, on aikanaan tapeltu verissä päin. Jo muinaiset roomalaiset taistelivat ikeenejä vastaan näillä samoilla niityillä, ja parituhatta vuotta myöhemmin kuningasmieliset kävivät katkeraan käsikähmään Cromwellin armeijan kanssa. Tänään Barry kaivureineen saa kuitenkin puurtaa paahattavan auringon alla ylhäisessä yksinäisyydessä, seuranaan vain lokit, jotka tarkkailevat työn edistymistä ja syöksähtelevät tuoreeltaan käännettyä maata kohti.

Kaivaminen ei ole helppoa. Maasto on epätasaista – siksi se on pysynyt rakentamattomana näinkin kauan – ja täynnä kuoppia ja oja. Talvella ne täyttyvät vedellä ja niitty muuttuu järveksi, josta kohoilee heinäsaarekkeitä. Nyt sää on kuitenkin ollut aurinkoinen jo kuukauden, joten Barry ohjailee epävireisesti hyräillen kauhaa edestakaisin kiuassa, lohduptomassa kuumaisemassa.

Seuraavan montun pohjalla kauha raapaisee metallia. Barry pakittaa kiroten. Lokit kieppuvat yläpuolella. Niiden huudot kuulostavat ilkkuvilta, ikään kuin ne naureskelisivat vastoinkäymiselle. Barry laskeutuu alas hytistä.

Aurinko porottaa entistäkin polttavammin. Tulikuuman lippalakkin alta valuu hikeä, ja Barry pyyhkii silmiään. Maasta törröttää esiin harmaa, jotenkin uhkaavalta näyttävä esine, joka muistuttaa hain selkäevää. Barry tuijottaa sitä. Esine näyttää asettuneen paikalleen pysyvästi. Vaikuttaa siltä, että se on voinut lojua maan kätköissä hyvinkin pitkään. Barry kumartuu puhdistamaan maata pois sen päältä. Evä onkin suuremman esineen osa, paljon suuremman, kuin mitä hän ensin ajatteli. Joka pyyhkäisyllä paljastuu lisää metallia, joka kiiltelee auringossa himmeänä.

Barry nousee pystyyn. Edward Spens haluaa niittynsä raivatuksi. Barryn esimies painotti, että työ pitää saada valmiiksi sukkelaan, ”ennen kuin hörhöt saavat vihiä”. Jos hän jatkaa, kaivuri repii ja murskaa metalliesineen. Tai sitten tuo maan poveen kätkeytynyt vihulainen voittaa hänet ja vaurioittaa kaivuria (Edward Spens & Co:n omaisuutta). Yllättäen Barryn mieleen juolahtaa kirja, jota hänelle luettiin koulussa. Kirjassa romuttamolta löydetään valtava, metallista rakennettu mies. Hetken ajan hän kuvittelee, että maassa uinuu metallinen jättiläinen, joka nousee murskaamaan hänet kauhamaisiin leukoihinsa. Mutta

eikö tarinan Rautamies ollut hyvis? Barry ei muista. Hän kapuaa hyttiin hakemaan lapion. Kaivaminen sujuu ihan mukavasti, vaikka maa on kovaa. T-paita liimautuu selkään Barryn ahkeroidessa. Metalliesine näyttää ulottuvan vaikka kuinka syvälle. Sitten tulee esiin muutakin kuin metallia. Mudan lähes läpinäkymättömäksi sumentamaa lasia. Jokin saa Barryn puhdistamaan lasin, jotta hän pääsee kurkistamaan, mitä sen takana piilee.

Huuto säikäyttää lokit korkeammalle. Kestää hetken ennen kuin Barry tajuaa huutaneensa itse. Ja hän on huutaa uudestaan kompuroidessaan kauemmas haudatusta jättiläisestä.

Se johtuu siitä, että kun hän kurkisti sisään ikkunasta, joku katseli sieltä takaisin.

Varsin lähellä, toisella puolen niittyjä, joilla roomalaiset marssivat suorina rivistöinä ja kuningasmielisten joukot pötkivät pakosalle holtittomasti, on kaivuupuuhissa myös Ruth Galloway. Mutta täällä toimitaan järjestelmällisemmin kuin Barryn työmaalla. Opiskelijaryhmät kaivavat siisteissä, naruin ja mittanauhoin rajatuissa kaivannoissa. Ruth kulkee kuopalta toiselle, antaa ohjeita ja harjaa hiekkaa pois keramiikan paloilta ja luilta näyttävien esineiden päältä. Hän on hyvällä tuulella. Aloittaessaan opetuskaivauksen hän oli tietenkin perillä paikan historiasta ja odotti heidän löytävän roomalaista keramiikkaa ja kenties kolikon tai pari. Mutta jo toisena kaivauspäivänä tuli esiin jotain merkittävää: luuranko, joka saattaa olla peräisin pronssikaudelta, siis pari tuhatta vuotta roomalaisia löytöjä vanhempi.

Kalkkipitoisessa maassa ruumis ei ole säilynyt niin kuin suoturpeessa, vaan jäljellä on pelkkä luuranko. Viisi vuotta sitten Ruth löysi rautakautisen tytön ruumiin marskimaalta

kotinsa läheltä. Ruumis oli säilynyt lähes täydellisesti, kuin aika olisi pysähtynyt. Kädet oli sidottu mistelinarulla, pää osittain ajeltu. Ruumista tarkastelemalla Ruth oli pystynyt päättelemään paljon tuon tytön tarinasta. Pelkkä luuranko on eri asia, ja vielä on vaikea sanoa, miltä ajalta se on (Ruth on lähettänyt näytteitä radiohiiliajoitukseen, mutta tulos voi heittää sadallakin vuodella). Se oli kuitenkin pronssikautisille hautauksille tyypillisessä sikiöasennossa, ja sen läheltä löytyi kellopikarikulttuurin keramiikanpalasia. Kellopikarikulttuurin hautaukset ovat noin neljätuhatta vuotta vanhoja, ja usein niihin liittyy soikeita kumpuja. Aina kumpua ei kuitenkaan ole, ja kyntäminenkin on helposti voinut tuhota sen ajan saatossa.

Ruth kaivoi luut esiin eilen. Ensin hän valokuvasi luurangon, piirsi siitä kuvan ja täytti kaivaessaan luulomakkeen jokaisesta luusta. Lantion perusteella luuranko vaikutti naiselta, mutta Ruth haluaa varmistaa tuloksen DNA-analyysillä. Isotooppitutkimuksilla saadaan tietoa hänen käyttämästään ravinnosta, ja hampaat puolestaan kertovat sairauksista ja puutostaudeista. Ruth saa lisää vastauksia piakkoin, mutta hän tuntee jo yhteyttä kauan sitten kuolleeseen naiseen. Seistessään niityllä kuumuuttaan väreilevän ilman syleilyssä hän sallii itselleen tyytyväisen hetken. On mukavaa hommaa kaivaa esiin menneisyyttä korkean, kirkkaan taivaan alla. Tällainen elämä ei ole hassumpaa. Huonomminkin voisi olla. Vanhemmat olisivat halunneet hänestä kirjanpitäjän.

”Ruth!” Ruth tunnistaa äänen, mutta edes hänen pomonsa, Phil Trentin, ilmaantuminen paikalle ei tee lovea hänen hyvään tuuleensa. Ei vaikka Philillä on yllään safari-sortsit.

”Hei, Phil.”

”Onko jotain muuta löytynyt?”

Ihan oikeasti, eikö pronssikautinen luuranko riitä? Siinä on jo yksi luuranko enemmän kuin mitä Phil on koskaan löytänyt. Ruth ärsyyntyy, mutta yhtyy salaa Philin toiveeseen, että maasta paljastuisi lisää hautauksia. Luurangon asennon ja kellopikarikeramiikan perusteella ruumis oli haudattu muodollisia rituaaleja noudattaen. Voisiko tässä olla kumpukalmisto? Jos on, niin hautoja löytyy lisää.

”Ei vielä”, Ruth sanoo ja ottaa huikan vesipullostaan. Hän ei muista, milloin Norfolkissa olisi ollut näin kuuma. Puuvillahousut ovat takertuneet reisiin, ja naama on takuulla tulipunainen.

”Olen vähän ajatellut”, Phil sanoo.

”Ai?” Ruth sanoo yrittämättä näyttää liian ällistyneeltä.

”Tiedätkö English Heritagen DNA-projektin?”

”Joo.”

”Mitä jos pyydetäisiin heitä ottamaan meidän luurankomme mukaan? Voisimme testata, löytyykö paikallisista miehen sukulaisia.”

”Naisen.”

”Häh?”

”Etkö muista, kun sanoin, että minusta luuranko on naisen?”

”Ai, joo. No, joka tapauksessa. Mitä tuumaat? Saataisiin vähän näkyvyyttä yliopistolle.”

Näkyvyyden hankkiminen North Norfolkian yliopistolle on Philin pakkomielle. Ruth miettii itsekseen, että siihen ei hiukkanen pronssikautista DNA:ta aivan riitä. Mutta idea on hyvä. DNA-projektin tavoitteena on selvittää mahdollisia yhteyksiä muinaisten ruumiiden ja nykyväestön välillä. Norfolkissa maaseudun väestö on pysynyt pitkään paikallaan, joten se sopii tutkimukseen mainiosti.

”Ihan hyvä ajatus”, Ruth sanoo. ”Mahdettaisiinko siellä olla kiinnostuneita?”

”Juttelin yhden English Heritagen tyyppin kanssa ilta-päivällä, ja hän vaikutti innostuneelta.”

Niin tyyppillistä Philiä, että hän muka kysyy Ruthin mieli-pidettä, vaikka onkin jo laittanut pyörät pyörimään. Julki-suudenkipeys ei kuitenkaan loppujen lopuksi ole huono ominaisuus laitoksen johtajalle.

”Haluatko nähdä tämän päivän löydöt?” Ruth kysyy. Vaikka hän kaivoi luurangon jo eilen ja pussitti luut itse, kuopista on saatu esille muutakin kiinnostavaa.

Phil irvistää. ”On kamalan kuuma”, hän sanoo ikään kuin se olisi Ruthin syy.

”Niinkö?” Ruth sanoo ja pyyhkäisee kosteita hiuksia naamaltaan. ”En ollut huomannutkaan.”

Phil katsoo Ruthia ihmetellen. Hänellä on vaikeuksia tunnistaa sarkasmia, jos hän ei ole tarkkaavaisella tuulella. Ruth pääsee kuitenkin selittelemästä, kun puhelin alkaa soida.

”Anteeksi”, Ruth sanoo.

Sydän hiukan kiihdyttää vauhtiaan, kun hän näkee näytöllä Nelsonin nimen. Se johtuu siitä, että huolestun Katesta, hän vakuuttelee itselleen. Kun tarpeeksi yrittää, voi uskoa mitä tahansa. Mutta tietenkin kyseessä on poliisiasia. Ruth toimii North Norfolkin vakavien rikosten yksikön konsultoivana forensisena arkeologina. Phil on siitä varsin kateellinen.

”Ruth?” Luonteelleen ominaisesti Nelson ei hukkaa aikaa kohteliaisuuksiin. ”Missä olet?”

”Hunstantonin lähellä.”

”Ai, hyvä. Kätevää, että olet siellä.”

Kenen näkökulmasta? Ruth miettii, mutta Nelson puhuu edelleen.

”Rakennusmies löysi sieltä läheltäsi maahan hautautuneen lentokoneen.”

”Lentokoneenko?”

”Niin. Se on varmaan toisen maailmansodan ajalta. Siellä päin on ennen ollut Kuninkaallisten ilmavoimien tukikohtia.”

”Et sinä lentokoneen kaivamiseen minua tarvitse.”

”Mutta kun juttu on niin, että lentäjä on vielä sisällä.”

Muutaman minuutin kuluttua Ruth ajaa Hunstantonin tietä Phil vieressään. Hän ei muista pyytäneensä Philiä mukaan, mutta siinä tämä kököttää, hätkähtää neloskanavan lähetystä radiosta ja tivaa, miten Ruthilla ei muka ole varaa uuteen autoon. ”Kirjasihan oli jonkinlainen menestys. Eikö sinulla jo ole sopimus seuraavastakin?”

Ruthin kirja eräästä Lancashiressa tehdystä kaivauksesta ilmestyi viime vuonna ja kieltämättä kirvoitti jonkin verran ylistystä tieteellisissä aikakausjulkaisuissa. Mutta se oli kaukana bestselleristä, eivätkä rojalit riitä juuri muuhun kuin ennakon kattamiseen. Ruthin äiti oli kuitenkin kirjasta ylpeä, mikä oli ihme sinänsä.

”Pidän autostani”, Ruth sanoo.

”Tästä ruosteläjästäkö?” Phil sanoo. ”Osta sellainen siisti Fiat viissatanen. Shonalla on jäänsininen.”

Ruth kiristelee hampaitaan. Fiat 500 on epäilemättä siisti, ja Shonalla on niitä varmaan jokaiseen retromekkoonsa sointuva liuta. Vaikka Shona, Philin kumppani ja Ruthin kollega yliopistolla, on Ruthin paras ystävä Norfolkissa, Ruth ei kuitenkaan välttämättä halua aina kuulla, miten upea ja tyylikäs tämä on. Hän tykkää vanhasta Rellustaan ja se siitä. Ja kuka edes antoi Philille luvan tulla kyytiin?

Ruth erottaa niityn kaukaa. Kaivinkone nököttää har-

janteella vaarallisen näköisesti, ja vieressä seisoo kolme miestä, joista yhden voi erehtymättä tunnistaa Nelsoniksi jo näin kaukaa. Ruth pysäköi ruosteläjänsä portin viereen ja lähtee kävelemään paahteisen maan yli ryhmän luo. Phil seuraa maristen kuumuudesta ja ihmisistä, jotka ovat niin itsekkäitä, että eivät hanki autoonsa ilmastointia.

Nelson huomaa tulijat ensimmäisenä. ”Tässä hän on. Miksi otit Philin mukaan?”

Ruth on mielissään Nelsonin sanoista. Phil epäilemättä ajatteli itse ottaneensa mukaan Ruthin.

”Hän ei halunnut jäädä paitsi kaikesta hauskaasta. Tässäkö se on?”

Kysymys on turha. Matalan kuopan pohjalla näkyy kolme neljännessä siivestä ja puolikas ohjaamosta.

”Tunnuksista näkee, että kone on amerikkalainen”, Nelson sanoo.

Ruth vilkaisee häntä. Nelson on takuulla poikasena kerännyt toisen maailmansodan taistelukoneiden pienois-malleja.

”Tässä lähellä oli amerikkalainen lentotukikohta”, toinen mies sanoo. ”Lockwell Heathissa.” Ruth tunnistaa miehen Edward Spensiksi, paikalliseksi grynderiksi, jonka hän on tavannut erään aikaisemman tapauksen yhteydessä. Spens on pitkä ja komea. Tennisasu murentaa hänen auktoriteettiaan vain hiukan. Kolmas mies on pukeutunut likaiseen jalkapallopaitaan ja farkkuihin. Hän seisoo parin askeleen päässä ikään kuin ilmaistakseen, ettei tämä sotku ainakaan hänen syytään ole. Hän on varmaankin kaivinkoneen kuljettaja.

Ruth katsoo rikottua maata. Se on hiukan sinertävää. Hän polvistuu kaapaisemaan sitä käteensä ja nuuhkaisee sitä nopeasti.

”Mitä sinä oikein hommaat?” Phil kysyy. Hän selvästi pelkää kuollakseen, että Ruth tekee jotain noloa.

”Etkö haista bensan hajua? Ja katso noita sinisiä jälkiä maassa. Ne ovat korrodoitunutta alumiinia. Oliko etukäteen tiedossa, että täällä saattaa olla lentokone?”

Edward Spens vastaa. ”Joskus aikaa sitten lapset ovat kai löytäneet niityltä moottorinosia. Mutta siitä ei ollut mitään tietoa, että täällä saattaisi olla lähes ehjä lentokone.”

Ruth katsoo ohjaamo. Vaikka se on lommoilla ja ruostunut, se näyttää hämmästyttävän ehjältä ja on kuopan pohjalla lähes vaakasuorassa. Hän ei ole mikään geometrian asiantuntija, mutta eikö maahan syöksyneen lentokoneen keulan pitäisi olla jyrkemmässä kulmassa?

”Missä ruumis on?” hän kysyy.

”Istuu ohjaamossa”, Edward Spens sanoo. ”Barry tässä taisi säikähtää ihan kunnolla.”

”Sillä on vielä hattukin päässä”, Barry mutisee.

Ruth polvistuu katsomaan sisään ohjaamon ikkunasta. Nyt hän ymmärtää, mikä sai Barryn niin tolaltaan. Lentäjän paikalla istuu karmiva, nahkamainen hahmo, jonka yllä riippuu edelleen univormun jäänteitä, kuin jossain kammottavassa, lentojen myöhästelyä pilkkaavassa vitsikuvassa. Hatusta ei ole paljoa jäljellä, mutta kupu lojuu vielä kallon päällä.

Ruth keinahtaa kantapäidensä varaan.

”Outoa”, hän sanoo kuin itsekseen.

”Mikä on outoa?” Nelson kysyy. Hän on ainoa miehistä, joka ei näytä kärsivän kuumuudesta, vaikka hänellä on yllään tavalliset työvaatteensa, sininen kauluspaita ja tummat housut. Ruth ei ole tavannut häntä muutamaan viikkoon ja tuumii, että hän näyttää ärsyttävän raikkaalta, ikään kuin lentokoneessaan hautautuneen ruumiin

löytäminen olisi mitä oivallisin tapa viettää kaunista kesäpäivää. Mahtaakohan Nelson lähteä lomalle tänä vuonna? Vastaus kuuluu Nelsonin elämän siihen puoleen, jota Ruth ei juuri tunne.

”Maa on irtonaista”, Ruth sanoo. ”Ikään kuin täällä olisi kaivettu äskettäin.”

”No kai täällä nyt on kaivettu äskettäin”, kaivinkoneenkuljettaja sanoo. ”Juurihan minä ajoin tästä yli saakutin kaivinkoneella.” Spens liikahaa tehdäkseen pesäeron epäkohteliaaseen kielenkäyttöön, mutta Ruth ei ammattiroolissaan vähästä hätkähä.

”Kerroksissa on häiriöitä tuolla alempanakin”, Ruth sanoo. ”On kuuma eikä ole juuri satanut. Maan pitäisi olla tiiviimpää. Ja lisäksi niityn pinta on savea, mutta sen alla on kalkkipitoisia kerroksia. Kalkkimaa säilyttää luun, mutta ruumiissa on jäljellä ihoakin. Katsokaa itse.”

Nelson kumartuu katsomaan. ”Näyttää samalta kuin se ruumis, jonka löysit marskimalta.”

Ruth katsoo häntä. ”Aivan. Ihon säilyminen on tyyppilistä suomaille, mutta ei kalkkimaille. Ja lentäjän asentokin on outo, se miten hän istuu tuolla tavalla kädet ohjaimilla. Ikään kuin hänet olisi aseteltu tuohon.”

Ruth kumartuu katsomaan lähemmin. Hän ei halua koskea mihinkään ennen kuin saa forensisen kaivauksen käyntiin. Hänen takanaan Nelson informoi Spenssiä, että niitty on nyt rikospaikka.

”Tässä on nyt sellainen tilanne, että olen vähän puun ja kuoren välissä”, Spens sanoo mitä luottamuksellisimpaan sävyyn. ”Rakentaminen on herättänyt närää, ja haluaisin saada alueen raivattua mahdollisimman joutuisasti.”

”Sille minä en voi mitään”, Nelson sanoo. ”Minun täytyy hommata paikalle tekniset tutkijat, ja tohtori Galloway

tarvitsee ruumiin esiin kaivamiseen ainakin päivän. Eikö niin, Ruth?”

”Tekniset tutkijatko?” Spens ihmettelee. ”Eikö se nyt mene vähän överiksi? Miesparka tipahti tähän lentokoneellaan sodan aikana, seitsemänkymmentä vuotta sitten. Päätyi kalkkikuoppaan ja mutavyöryn alle. Se nyt kai on selvää ilman rikostutkintaakin.”

”Asia ei valitettavasti taida olla ihan niin”, Ruth sanoo ja nousee pystyyn.

”Mitä tarkoitat?” Spens kysyy loukkaantuneena.

”Kyllä täällä on syytä epäillä rikosta.”

”Mistä sinä niin päättelet?” Phil kysyy vihjaillen äänensävyllään asettuvansa mieluummin paikallisen talouselämän vaikuttajan kuin kollegansa puolelle.

”Luodinreistä, joka lentäjällä on otsassaan”, Ruth sanoo.

1

Syyskuu

”Vielä yksi kuva.”

”Riittää jo, Nelson. Kate myöhästyy esikoulusta ensimmäisenä päivänään.”

Nelson keskittyy tarkentamaan. Kate seisoo kärsivällisesti aidan vieressä, siistinä sinisessä koulupuserossaan ja harmaassa hameessa. Tummat hiukset ovat jo pakene-massa leteistä (Ruth ei ole kovin hyvä hiustenlaitossa). Hän pitää koululaukkua edessään kuin asetta.

”Ensimmäinen koulupäivä”, Nelson sanoo ja räpsii lisää kuvia. ”Uskomatonta.”

”Tässä sitä nyt kuitenkin ollaan”, Ruth sanoo, vaikka on maannut puoli yötä valveilla ihmettelemässä, miten hän voi altistaa rakkaan pikku kultansa koululaitoksen kauhuille. Hänellä itsellään tosin on kaksi oppiarvoa ja virka yliopistolla.

”Tule nyt, Kate”, Ruth sanoo ja ojentaa kätensä. ”Emme-hän halua antaa rouva Mannionin odottaa.”

”Hätkö on Katien opettaja?”

Ei, vaan täkäläinen kirvesmurhaaja, Ruth tuumii itseksseen. Mutta hän antaa Katen kertoa Nelsonille, että rouva Mannion on tosi kiva ja antoi tarroja tutustumispäivänä ja että rouva Mannionilla on Blue-niminen nallekarhu.

”Ja me saadaan vuorotellen ottaa Blue-karhu mukaan kotiin”, Kate selittää Nelsonille. ”Mutta sen saa vain, jos on

kiltti.” Tämän Kate lisää epäröiden ikään kuin ehtoa olisi mahdollon täyttää.

”Totta kai sinä olet kiltti”, Nelson sanoo. ”Sinä olet paras.”

”Koulu ei ole mikään kilpailu”, Ruth mutisee avatessaan Katelle autonovea. Mutta hän on jo ihan tarpeeksi kinannut Nelsonin kanssa koulujen laadunarviointitilastoista, yksityiskouluista ja siitä, pitääkö mandariini kiinaa opiskella jo nelivuotiaasta. Ruth sai lopulta tahtonsa läpi, ja Kate menee kunnan esikouluun, iloiseen paikkaan, jonka tavoitelause on kirjoitettu pääsisäänkäynnin yläpuolelle monivärisillä kämmenenkuvilla. Kaikessa yksinkertaisuudessaan se kuuluu: ”Meillä pidetään hauskaa.”

”Olet juuri sitä ihmistyyppiä, joka karsastaa kilpailua”, Nelson sanoo laittaessaan kameraa pois.

”Ja millaisia tyyppejä he sitten ovat?”

”Sellaisia, jotka menestyvät kilpailuissa hyvin.”

Ruthilla ei oikein ole vastaan sanomista. Hän on aina pitänyt oppimisesta ja suorastaan nauttinut kokeista. Sen vuoksi hän haluaa, että Kate saa muutaman vuoden pitää hauskaa ja leikkiä perunaleimasimilla. Vakavampaan opiskeluun riittää kyllä aikaa myöhemminkin. Nelson puolestaan inhosi koulua ja häipyi sieltä niin äkkiä kuin suinkin pääsi, ja nyt hän kantaa huolta siitä, että hänen lapsensa ryhtyisivät mahdollisimman varhain kapuamaan ylös liukasta opintopolkua. Hän ja Michelle laittoivat molemmat tyttärensä yksityiskouluun, ja kumpainenkin meni yliopistoon. Homma hoidettu. Tosin Laura on tätä nykyä matkaoppaana Ibizaalla, eikä Rebeccalla ole hajuakaan, mitä hän tekisi media-alan tutkinnollaan, paitsi ”jotain telkkarihommaa”.

”Sano isille hei”, Ruth sanoo.

”Hei, hei, isi.”

”Hei, hei, kulta.” Nelson ottaa vielä viimeisen kuvan, kun Kate vilkuttaa auton ikkunasta. Sitten hän laittaa kameran pois ja lähtee syömään aamiaista vaimonsa kanssa.

Ruth ajaa tuttua tietä, joka kulkee meren ja marskimaan välissä. Naapuri, Bob Woonunga, tulee ulos vilkuttamaan, ja sen jälkeen ei näy muita taloja ennen kuin käännytään pois pengertieltä. Päivä on kaunis, kullanhöhtöinen ja sininen, heinä heiluu, ja dyynit hämmöttävät utuisina kaukaisuudessa. Ruth miettii, pitäisikö hänen sanoa jotain merkittävää, kertoa Katelle vaikka omasta ensimmäisestä koulupäivästään, mutta Kate vaikuttaa aivan tyytyväiseltä ja lauleskelee aamiaismuromainoksen sävelmää. Lopulta Ruth yhtyy lauluun. Pähkinöitä rapeita, rusinoita makeita, daa daa daa, rusinoita makeita.

Ruthista tuntuu edelleen erikoiselta sanoa Nelsonia ”isiksi”. Kun Kate kolmevuotiaana alkoi kysellä, Ruth päätti kertoa totuuden, tai ainakin lapsille lyhennetyn version siitä. Nelson on Katen isä. Nelson rakastaa Katea, mutta asuu toisen perheensä kanssa. Rakastaako hän heitäkin? Totta kai. He kaikki rakastavat toisiaan 2000-luvun sotkuiseen tapaan. Nelson oli järkyttynyt, kun Ruth ilmoitti hänelle, mitä aikoo sanoa Katelle. Mutta Nelsonkin tajusi, että Katelle – fiksulle, kyselyikäiselle lapselle – oli pakko selittää jotain. Ja mitä muutakaan he voisivat kertoa? Nelsonin vaimo, Michelle, oli samaa mieltä, mitä Ruth ei mielestään olisi ansainnut. Hän on iloinen, että Katella on elämässään Michellen kaltainen kodinhengetär, joka on hyvä kaikissa äitijutuissa. Michelle olisi tehnyt kauniit letitkin, etenkin kun hän on ammatiltaan kampaaja.

He ohittavat niityn, jolta pronssikautinen luuranko löytyi heinäkuussa. Kulttuuriperintöä vaaliva English Heritage

-organisaatio on luvannut rahoituksen toisellekin kaivaukselle ja ottanut projektin mukaan DNA-tutkimukseen. Kaivaus saatetaan jopa kuvata televisioon. Kaksi vuotta sitten Ruth esiintyi ohjelmassa *Naiset, jotka tappavat*, ja vaikka kokemus oli monin tavoin traumaattinen, oli ihan mukavaa olla televisiossa arkeologian asiantuntijana. Hän ei ole luontainen esiintyjä niin kuin ohjelman pääasiantuntija, historioitsija Frank Barker, mutta *Guardian*-lehti kuvaili häntä miellyttäväksi, mikä on sentään jotain.

”Äiti menee ehkä taas telkkariin”, hän sanoo Katelle.

”Toivottavasti Blue-karhu pääsee meille”, Kate sanoo.

Totta. Karhu on nyt tärkeämpi.

Ruth pelkäsi, että Kate alkaa itkeä, tai että hän itse alkaa itkeä ja paheksuvat opetusavustajat joutuvat raastamaan heidät erilleen. Mutta koululla Kate vain vilkuttaa iloisesti ja katoaa sinisten puseroiden mereen, mikä jostain syystä tuntuu kaikista pahimmalta. Ruth kääntyy lähteäkseen ja räpyttelee pois noloja kyyneleitä.

”Rouva Galloway?”

Ruth kääntyy. Tämä onkin aivan uusi rooli. Töissä hän haluaa, että häntä puhutellaan tohtori Gallowayksi, eikä hän ole ikinä ollut rouva. Rouva Galloway on hänen äitinsä, pelottava uudestisyntynyt kristitty, joka asuu Etelä-Lontoossa, näköetäisyydellä Luvatusta maasta. Pitäisikö pyytää lopettamaan rouvittelu, vai lankeaisiko siitä synkkä varjo Katen ensimmäisen koulupäivän ylle?

”Rouva Galloway?” Puhuja on nainen. Opettaja? Vanhempi? Ruth ei osaa arvata. Kuka nainen lieneekään, hän näyttää olevan pelottavassa määrin kotonaan pienten lasten luokkien päävärein maalatussa pikkukirjainmaailmassa.

”Olen neiti Coles, luokka-avustaja. Kysyisin vain, syökö Kate kouluruokaa, vai onko hänellä eväät?”

Ruth Galloway sukusalaisuuksien ja rakkaushuolien pyörteissä

Kun rakennustyömaalta löytyy toisen maailmansodan aikainen lentokone ja lentokoneesta ruumis, arkeologi Ruth Galloway tajuaa heti, ettei ruumis ole koneen lentäjän. Pian selviää, että kyseessä on paikallisen Blackstockin hienostosuvun kauan sitten kadonnut perijä. Miten hän päätyi lentokoneeseen – ja kuka hänet tappoi?

Tutkinta pakottaa Ruthin kiusallisen läheisiin tekemisiin rikoskomisario Harry Nelsonin kanssa. Asiaa mutkistaa Ruthin vanhan ihastuksen Frank Barkerin palaaminen kuvioihin. Kun suvun sika-tilalta vielä löytyy ihmisjäänteitä ja vuosisadan rajuilma lähestyy Norfolkia, Ruth löytää itsensä jälleen kerran myrskyn silmästä.

”Salaperäisten olosuhteiden, poliisityön ja ihmissuhdeongelmien yhdistelmä saa jatkamaan lukemista koko yön.” **KIRKUS REVIEWS**

”Ruth on upea hahmo: arkinen, fiksu, maanläheinen ja täysin uskottava.” **SAN JOSE MERCURY NEWS**

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-1236-4